

Anteckningar

förda vid ordinarie ägarforum i Västtrafik AB

Tid: 21 november 2008, kl 10-14

Plats: First Hotel Grand, Alingsås

Närvarande: Enligt deltagarlista

Birgitta Johansson från regionala ägarrådet hälsade alla välkomna och förklarade mötet för öppnat. Leif Blomqvist presenterade Västtrafiks nya VD, Lars Backström, som höll en kort presentation om sig själv. Han avslutar sitt nuvarande arbete som VD för Taxi Göteborg vid årsskiftet och tillträder sin nya tjänst på Västtrafik i januari 2009.

Ulf Lundin, generaldirektör för Rikstrafiken och särskild utredare för en ny kollektivtrafiklag

Idag finns många olika lagar som styr kollektivtrafiken. Ulf Lundins uppdrag är att utforma en sammanhållen lag som främjar dynamik och flexibilitet inom kollektivtrafikområdet. Jan Brandborns utredning om ökad konkurrens på järnvägen är en viktig utgångspunkt för utredningen.

Ulfs tolkning av uppdraget är att kollektivtrafiken måste bli mer attraktiv. Fortfarande präglas kollektivtrafiken av ett produktionsstyrt synsätt och man måste istället bli mer kundstyrd. Resenärens behov och entreprenörernas roll är viktiga utgångspunkter.

Utredningen fokuserar på fyra perspektiv: offentliga åtagandet, marknadstillträdet, samordning och resenärernas rättigheter.

Offentliga åtagandet

Det offentliga åtagandet handlar om vem som ska ha ansvar för vad. Vad är en lämplig avgränsning mot den kommersiella kollektivtrafiken? Hur påverkas kollektivtrafiken av ev framtida storregioner? Hur ska kollektivtrafiken bättre komma in i den långsiktiga infrastrukturplaneringen? Trafik till och från flygplatser kommer också att hanteras i utredningen.

Marknadstillträdet

Utredningen ska se om man kan underlätta för andra aktörer än trafikhuvudmännen att få bedriva regional trafik. Vilka skyldigheter ska man ha i så fall? Syftet är att bättre ta tillvara på drivkrafterna i marknadsekonomin. Olika modeller för utökat marknadstillträde utreds.

Samordning

Samordning handlar om att underlätta för resenären. En frågeställning gäller hur man hanterar bristande kapacitet och hur man ska ta betalt för anlop vid resecentra mm. Någon form av reglering kommer på detta område. Vidare ska utredningen se hur man kan underlätta samordning med särskild kollektivtrafik och resor för personer med funktionsnedsättning.

Resenärernas rättigheter

Ulf kommer att föreslå lagstiftning om vilka rättigheter och skyldigheter som resenärerna ska ha. Det handlar om stärkta passagerarrättigheter och bestämmelser om kompensation vid förseningar mm.

Frågan om var kollektivtrafiken egentligen börjar diskuteras också. Är det i hemmet eller vid hållplatsen? Frågan om sanktioner mot resenärer som inte betalar kommer också att hanteras i utredningen.

Fortsatta arbetet

Den 30 april kommer ett delbetänkande med lagstiftningsförslag och den 30 september slutbetänkande om passagerarnas rättigheter. Det är en enmansutredning och Ulf har ett kansli med en statsvetare och en jurist till förfogande.

Ett antal frågor/synpunkter ställdes av församlingen bl a om kopplingen mellan nationell och regional tågtrafik samt trafik mot Norge. Flera frågor handlade om resenärsperspektivet och vikten av att se "hela resan". Frågan om gränssnittet mellan kommersiell och allmän finansierad kollektivtrafik ställdes, hur man kan garantera trafikförsörjning i glesa områden. Ulf menade att det inte går att släppa marknaden helt fri utan att ställa krav.

Västtrafik informerar om aktuella frågor

Håkan Bergqvist, Västtrafiks VD, informerade om aktuella frågor.

Resandet har ökat med drygt 22 procent sedan Västtrafiks start 1999. På senare år har det varit en kraftig ökning även om man sett av avmattning de senaste månaderna. Intäkterna har ökat sedan förra året och det har skett en återhämtning efter förra årets minskning. Bokslut per augusti visar på 72 Mkr plus på helår. För Västra Götalandsregionen är prognosen minus 6 Mkr på helår.

Håkan informerade att Västtrafik avser att köpa nya tåg, efter beslut i regionfullmäktige. För att säkerställa tillgången på tåg oavsett vilken operatör som vinner upphandlingen kommer 14 begagnade tåg att köpas. Dessutom ska Västtrafik köpa 11 stycken nya pendeltåg varav 5 ska trafikera den nya pendeltågslinjen mellan Göteborg och Ale. Första tåget levereras 2011. Man köper också ett antal Reginatåg och hyr några begagnade. I dagsläget råder en viss osäkerhet kring vilka statsbidrag som finns, men Västtrafik räknar med ett visst bidrag.

Upphandling av den regionala tågtrafiken löper på enlig plan. I augusti 2009 kommer en vinnare att utses och trafikstart sker i december 2010. Håkan informerar att det pågår diskussioner om ett samarbete på sträckan Göteborg – Karlstad mellan SJ, Värmlandstrafiken och Västtrafik. Det sker för närvarande också stora upphandlingar av busstrafik hos Västtrafik. Bland annat för Partille, Mölndal och västra Göteborg.

Håkan gick igenom nöjd beställarindex där Västtrafik har fått betyget 6,4 på en 10-gradig skala. Synpunkterna handlade framförallt om brister i ekonomisk rapportering, biljettsystemet och för lite lokal marknadsföring. Håkan menar att det kommer att vara svårt att få höga poäng på den ekonomiska rapporteringen så länge vi har nuvarande ekonomiska fördelningsmodell, bilaga 13. I dag lämnar Västtrafik fyra rapporter per år med resultat och prognos.

När det gäller marknadsföring har Västtrafik blivit utsedda till årets marknadsförare av Marknadsföreningen i Göteborg. Vidare informerar Håkan att införandet av kontoresor planeras i maj 2009 som ersätter dagens värdekort. Det innebär att man kan avveckla de gamla betalsystemen och ha ett och samma system för hela Västtrafik. Priserna kommer att bygga på ett kombinerat system med zoner och avstånd. En viktig förutsättning för prissättningen är att både kommuner och resenärer ska

få så lite förändringar som möjligt vid införandet. Större förändringar kan endast göras i samband med budget.

Dialog inför nytt aktieägaravtal

Birgitta Johansson inledde och redogjorde för arbetet med den fördjupade dialogen samt hur resterande tidsplan ser ut. Birgittas presentation finns att läsa på www.agarradet.se

Mötet fortsatte med en gemensam diskussion och nedan följer en sammanställning av vad som diskuterades.

Det är viktigt att diskussionerna om nytt aktieägaravtal sprids till alla berörda parter. De frågeställningar som behöver utredas måste komma in i processen nu. Detta är ett arbete vi alla måste hjälpas åt med om vi ska få en samstämmighet och tidsplanen ska hållas. Birgitta har varit i kommunalförbund och delregionala ägarråd och diskuterat frågorna kring aktieägaravtalet. Även fortsättningsvis är ledamöterna i det regionala ägarrådet beredda på att komma ut till olika forum för att informera och diskutera dessa frågor.

Det kan ibland vara svårt för parterna att skilja på rollerna som ägare och som beställare. En större tydlighet beträffande ägarnas dubbla roller var något som efterlystes. En tydlig definition för regionstyrelsens och regionutvecklingsnämndens roll efterfrågades. Kent Johansson informerade att regionutvecklingsnämnden har regionens roll som beställare.

En utveckling av prissystemet anses angeläget. Förändringar i priser påverkar dock enskilda kommuners finansiella tillskott och utgör idag en begränsning för förändringar.

En återkommande fråga när det gäller ett nytt aktieägaravtal är inflytandet. Det finns här en oro hos såväl stora som små kommuner för hur ett nytt avtal kommer att inverka på kommunernas möjligheter att påverka kollektivtrafiken i framtiden. Ett underlag om hur inflytandet kommer att påverkas efterfrågas. Ägarrådets resa till Skåne blir viktig och mötet efterlyste att de slutsatser som därifrån utmynnar kommer alla till gagn. Samtidigt kan det vara svårt att jämföra Skåne och Västra Götaland eftersom vi har olika geografiska och infrastrukturella förutsättningar.

En diskussion om en eventuell regionutvidgning där Värmlands län inkorporeras i Västra Götalandsregionen uppstod under mötet och Birgitta Johansson förmedlade att projektgruppen även har med det scenariot i sitt arbete. De tar även hänsyn till Ulf Lundins utredning om ny kollektivtrafikslag samt Jan Brandborns dito om framtiden för järnvägen.

I de delregionala ägarråden har frågorna generellt handlat om skatteväxlingens betydelse samt om inflytandet. Man har kommit olika långt i olika kommuner när det gäller ställningstagandet i ägarfrågan.

Mötet avslutades med en gemensam lunch

Göteborg 11/12 - 2008

Maria Larsson/ Magnus Johansson

Justeras

Birgitta Johansson